

Dienstmaagden met innerlijke kracht

Myra de Rooy en de Tibetaanse arts Tsering Palmo

Dit voorjaar verscheen het boek *Vrouwen in Boeddha's bergen*, geschreven door Myra de Rooy. In het boek verweeft De Rooy haar eigen leven met gesprekken die ze had met nonnen en (gevluchte) Tibetaanse vrouwen. Marlies Bosch sprak met de auteur, die zichzelf een 'randboeddhist' vindt.

Marlies Bosch

Een ketting van toevallige omstandigheden voert Myra de Rooy in 1986 naar Nepal. Ze breekt haar enkel tijdens een klim in de Alpen, leest al genezend een boek over Tibet, en aarzelt geen moment als haar wordt gevraagd om als tweede chauffeur van een busje mee te gaan naar Nepal.

De Rooy: 'Ik kende Tibet niet. Dus toen ik er zo vlak bij was, wilde ik de kans aangrijpen om erheen te gaan. De regels waren dat jaar soepel, ik kon zelfs zonder gids rondtrekken. Ik ontmoette er vooral vrouwen, omdat het als vrouw gemakkelijker is om met hen contact te maken. De taal was moeilijk, maar door vriendelijk te zijn, begrepen we elkaar. Ook lichaamstaal speelde een grote rol. Vriendschap is een taal die boven woorden uitgaat.'

Na de dood van Hans, haar partner, wilde De Rooy een pelgrimstocht naar de berg Kailash maken. Op verzoek schreef ze daarover een verslag voor een bundel reisverhalen van vrouwen. De uitgever van die bundel vroeg haar daarop een boek over boeddhistische nonnen te schrijven. De Rooy: 'Alles kwam toen samen. Ik werkte intussen bij de *International Campaign for Tibet*. Daardoor logeerden er af en toe gevluchte Tibetaanse nonnen bij mij thuis die mij hun verhalen vertelden. De zus van de Dalai Lama, Jetsun Pema, wees me op het verhaal van Dolkar; in Ladakh ontmoette ik de Tibetaanse arts Tsering Palmo, die zich vanaf 1995 inzet om de situatie van nonnen in Ladakh te verbeteren; ik ontmoette zes oude nonnen met wie ik in gesprek raakte. De ervaringen van die vrouwen sloten gedeeltelijk aan bij die van mijzelf. Voor mijn gevoel vormden ze allemaal rader-

tjes van een wiel. Toen ik eenmaal wist dat ik een boek ging schrijven, heb ik natuurlijk bewuster gezocht. Ik heb de kloosters bezocht van de nonnen die bij mij gelogerd hadden, iets dat ze zelf niet meer konden doen. Ik wilde zien waar ze vandaan kwamen, waar hun levensverhaal zich had afgespeeld.'

Dienstmaagd

'Ik heb kijkjes mogen nemen in een aantal levens van boeddhistische vrouwen. Ik heb gezien hoe 'kracht' de gemeenschappelijke noemer is. Het zijn vrouwen die hard moeten werken en tegen de stroom in leven. Ze hebben keuzes moeten maken die niet logisch zijn. De positie van vrouwen in die landen wordt nog steeds lager ingeschat dan die van mannen. Dat geldt ook voor nonnen. Een gezegde in Tibet is: "Wil je een lama in het gezin, laat dan je zoon monnik worden. Wil je een dienstmaagd in je gezin, laat dan je dochter non worden." Maar ik heb vooral kracht gezien. De vrouwen maken een duidelijke keuze, ook als ze van huis uit voorbestemd waren om non te zijn. Ze geven daar zelf hun invulling aan. Ik voelde ook een liefdevolle openheid voor mij. Het is een gastvrijheid die wij niet kennen. Ik ben er niet als vreemdeling weggegaan.' Het schrijven is voor De Rooy een manier geweest om de dood van Hans te verwerken. Ze heeft zijn dood zelfs letterlijk in haar boek verwerkt. Dat had tot emotionele verhalen kunnen leiden, maar niets is minder waar. Summier en op ingehouden wijze beschrijft de Rooy zijn ziekte en zijn sterven. De Rooy: 'Omdat het zo persoonlijk is, wilde ik

niet met allerlei intieme details komen. Zo deden de nonnen dat ook: ze vertelden me slechts wat ze kwijt wilden. Dat is ook goed. Ik dacht aanvankelijk een boek over hen te gaan schrijven. Pas later wees iemand me erop dat mijn eigen reacties op wat ik hoorde en mee maakte de rode draad vormen.

Door de dood van Hans en de ontmoeting met de nonnen heb ik geleerd nog minder waarde te hechten aan materiële dingen. Natuurlijk heb ik een huis, maar ik hoef niet al te veel luxe. Ik heb ook een nieuwsgierigheid ontwikkeld naar de wijsheid in het boeddhisme. Ik noem mezelf een rand-boeddhist; ik heb veel van het boeddhisme in mijn leven geïntegreerd. De waarde ervan zit voor mij in een liefdevolle omgang met mensen.

■ **Marlies Bosch** is fotograaf en journalist. Zie www.boschphotography.com.

■ **Myra de Rooy**, *Vrouwen in Boeddha's Bergen: Reizen in Tibet, Nepal en Ladakh*, Byblos, 2004, € 17,90.

Deze zomer maakte Myra de Rooy een lange trektocht door Ladakh. Ook bezocht ze opnieuw het centrum van Dr. Palmo, ditmaal als bestuurslid van de *Dutch Foundation for Ladakhi Nuns*, opgericht om (oudere) nonnen in Ladakh te ondersteunen. Een groot deel van de opbrengsten van haar boek is bestemd voor dit doel. www.ladakhnuns.com

